

Forbrydelserne i Danmark blevet af grovere karakter

Samtale med lederen af kriminalpolitiet i Horsens, kriminalkommissær E. Hvillum, der med udgangen af denne måned forlader sin stilling

Kriminalkommissær E. Hvillum

I 1932 gik en sømand i land. Ikke egentlig fordi han var ked af at sejle, men han var blevet 30 år og sagde som så, at hvis han skulle i land, måtte det være nu. Denne beslutning var årsag til, at den danske politiet blev forøget med en begavet, energisk og effektiv medarbejder. Den søfarende telegrafist var den nuværende leder af kriminalpolitiet i Horsens, kriminalkommissær E. Hvillum, der den 30. april trækker sig tilbage efter mange års trofast og højt værdsat gerning.

Hvillum havde sejlet en halv snes år, da han læste sig til, at der var opslået stillinger som politibetjente ved Københavns amts søndre birk. Han lagde billet ind og blev tilsagt til personlig fremstilling. Der var flere hundrede ansøgere, men tyve blev taget ud, og blandt dem var Hvillum. De unge mennesker kom på Psykoteknisk Institut, og det varede 2-3 da dage.

Imidlertid var Hvillum endnu ikke afmønstreret, så han lod meddele, at han var nødt til at gå om bord i sit skib igen, men gerne ville have at vide, om han var antaget ved politiet. Han sejlede til Finland og lastede træ, hentede stykgods i England til Afrika, og da han på hjemvejen nåede til Bordeaux, lå der besked om at han var antaget, tillige med et spørgsmål om, hvornår han kunne møde.

Den 10. maj kom han hjem fra Hamborg og meldte sig hos politimesteren. Denne måtte beklagende meddele, at lønningerne var blevet sat ned - det var jo krisetider, og Hvillum kunne kun forvente 212 kr. og 17 øre om måneden. Som telegrafist havde han haft 350 kr. plus fri station. Alligevel begyndte han hos politiet i Kastrup. Det morede ham ikke. Flere gange var han ved at springe fra, men han tog sig i det.

- Så skete der det, fortæller kriminalkommissæren, at statspolitiet skulle udvides. Man skulle bruge 100 mand bl. a. på grund af nazistiske uroligheder i Sønderjylland. Jeg blev udtaget. Politimesteren protesterede og prøvede at forhindre det, men han trak det korte strå. En tid var jeg i paspolitiet i Tårnby, men kom så i marts 1934 til Voer og Nim, hvorfra jeg rykkede til Horsens politiet i 1941. Jeg blev overbetjent i kriminalpolitiet i 1944, kriminalassistent i 1952 og samtidig leder af styrken og kriminalkommissær i 1958.

- Jeg har kunnet glæde mig over en ganske udmærket stab af kolleger, knaldygtige og ihærdige politifolk, som har været mig til stor støtte. Faktisk har jeg hele livet arbejdet på at have det godt, forstået på den måde, at arbejdsbyrden blev noget lettet, men det er aldrig blevet til noget, før nu hvor jeg går af. Det er ikke nogen hemmelighed, at politiets arbejdsbyrde har været stigende. Der er kommet stadig flere sager, flere anmeldelser, flere anholdelser og fængslinger.

Forbrydelserne grovere

Tingene er blevet mere komplicerede, navnlig med hensyn til grovere forbrydelser. Tidligere alarmerede man bogstavelig talt alt politi i landet, når der skete et pengeskabstyveri. Nu skærer man pengeskabe op som sardindåser. Der er kommet masser af checktyverier og narkotikasager. Dertil kommer de mange grove tobakstyverier, som vi også kender til her i byen. Mange steder ligger man med store lagre, bygningerne findes på steder, hvor tyvene ikke kan høre, og det er nemt at komme ind. De bedre samfærdselsmidler har gjort, at tyvene hurtigt kan komme væk. Før kom de måske på cykler, nu stjæler de biler.

- Er tyvene blevet mere snedige?
- Det vil jeg ikke sige. Vore midler er blevet bedre, og vor stadige higen går ud på at søge efter spor på gerningsstederne. Vi har som bekendt haft store sager med pengeskabstyverier. Gerningsmændene blev sat fast. Men nye kommer frem. Man skal år tilbage for at kunne sige, at det var en seværdighed at finde et pengeskab, der var åbnet med skærebrænder. Jeg husker et tilfælde fra Sønderbro, hvor vi fik eksperter fra Århus. De sagde, at skabet var skåret fagmæssigt op. Det viste

sig, at gerningsmanden havde lært svejsning og brug af skærebrænder på „anstalten“. Nu er der masser, der lærer det på den måde og benytter sig af det på ulovlig vis, når de kommer ud.

Lille procent af de unge

- Der er mindre respekt for værdier og menneskeliv i dag.

- Tidligere var det sådan, at mange holdt sig i skindet i gode tider. Nu har vi oplevet, at det er gået den modsatte vej. Der har fundet en demoralisering sted. Jeg vil imidlertid gerne sige, at unge, der kommer ud på skråplanet, kun er en lille procentdel af ungdommen. Majoriteten er pæne og ordentlige mennesker. Men en brøkdelen stiller sig altså udenfor samfundet, og de ødelægger meget, også for de pæne unge, fordi adskillige mennesker er tilbøjelige til at slå dem i hartkorn med hinanden.

Det er nok også værd at nævne, at alderen hos lovovertrædere er blevet lavere. Der er mange i 13-14 års alderen, de fortsætter i 15-16 års alderen og får tiltalefråfald. Når de fortsætter på grovere vis, kommer de på et overbelagt statsungdomshjem, hvor de træffer ligesindede, stikker af og fortsætter hvor de slip. En stor del af disse når til ungdomsfængslet, hvor man har mere hold på dem, men hvorfra alligevel mange render. De vender tilbage med en stribe af tyverier, hvor de har hentet penge, som hurtigt er blevet solgt op.

For let - og dog

- Hvad er årsagen til denne stigning i kriminaliteten?

- Det har vi tit diskuteret. Det er hele mentaliteten. Spændingen kan spille ind. Det ligger i tiden, at forbrydelserne er blevet af grovere karakter. Vi har også her i politikredsen haft adskillige drab. Bankrøvier er blevet en modesag over hele landet. De, der er kriminelle, tager ved lære heraf. Det ser jo så uhyre let ud at gå ind i en bank med en revolver og hente nogle tusinde kroner. Alligevel opklares heldigvis mange af disse forbrydelser. Den slags går nemlig kun til en tid, så dummer den pågældende sig og sidder i saksen. Hvis vi går tilbage til 30-40'erne, havde vi ikke alle de grove indbrud og tyverier.

- Efterforskningen?
- Enten det drejer sig om en lille eller stor sag. For mig har det altid været sådan, at var der overhovedet en mulighed for at finde gerningsmanden, blev sagen forfulgt. Det har betydet øget arbejde for os, at forsikringsselskaberne har indført en såkaldt kombineret forsikring. Det vil f. eks. sige, at hvis der bliver stjålet en dørmatte, en skruenøgle til en

traktor eller tilsvarende småting, sker der anmeldelse til os, fordi der så kan udbetales forsikring. Men det kan være længe siden, tyveriet blev begået, og derfor må vi i mange tilfælde henlægge den slags småsager.

Som at slå i en dyne

Naturligvis sker det også, at vi får gamle kendinge indbragt, lovovertrædere, som går ud og ind af fængslerne, fordi de ikke kan „nære sig“. Her er der en temmelig stor recidivprocent. Om der er blevet større blødsedenhed? Tja, vi har jo mange, som har fået 3-4 tiltalefråfald. Ingen er særlig begejstrede for at sende unge under 18 år i ungdomsfængsel, men det sker.

Vi har tilfælde, hvor et ungt menneske er blevet hentet ind til os og har tilstået 5-10 forhold. Når han så er blevet sendt hjem, går han lige ud og stjæler igen. Mulighederne for at få anbragt disse unge er få, fordi ungdomshjemmene er overbelagte. Derfor ser man også, at børneværnet, selv når der er tale om yngre lovovertrædere, støtter politiets begæring om fængsel, fordi børneværnet heller ikke kan stille noget op.

- Med den stigende kriminalitet - er der så politi nok?

- Politistyrkerne over hele landet skriger efter mere mandskab, men det er som at slå i en dyne. Der er lavet prognoser for ti år for, hvad der skal bruges, men der sker ikke noget. Man skal også huske på, at det f. eks. tager ca. fem år at „lave“ en kriminalpolitimand. De særforanstaltninger, der indføres over lovovertrædere, kræver også en betydelig arbejdsindsats. Indstilles en mand til særforanstaltning, skal han mentalundersøges, og der kræves en masse oplysninger.

Skiftende foranstaltninger

De foranstaltninger, der bringes i anvendelse, skifter ustandselig. En overgang i 30'erne var det højeste mode med arbejdshus. Senere kom flere og flere i forvaring. Nu er der mange, der er ved at græde øjnene ud over den tidsbestemte straf, for den form er altså heller ikke længere moderne mere, således som det er tilfældet med sikkerhedsforvaring. Jeg tror, det bedste er at give folk kontante, langvarige frihedsstraffe. Så ved de, hvad de har at rette sig efter. En stor belastning for Horsens politikreds er det, at der findes så mange fængsler og anstalter i området. Det lægger et stort pres på os, at der stikker omkring 200 af området. De begår nye overtrædelser, og så ender sagerne hos os.

- Og den ene dag ligner ikke den anden?

- Nej. Jeg har altid interesseret mig for mit arbejde, og jeg har al-

drig været ked af at møde om morgenen. Når man sidder ved sit skrivebord og tænker, at alt tegner roligt, kan alt i løbet af en halv time stå på gloende pæle. Der er hele tiden løbende sager, og det betyder igen bjerge af papir. En formiddag kan være gået, inden man ser sig om. Derfor er det en lykke at have en god stab, at have et førsteklasesamarbejde med ordenspolitiet og have et godt forhold til politimester og jurister.

Besættelse og befrielse

- Besættelsen?

- Der var mange ting, man skulle gå stille med dørene med. Der var adskillige sager, hvor tyskerne var indblandet, og tyskerne havde intet imod, at vi foretog efterforskning i sådanne. Mange gange blev resultatet, at de implicerede tyskere blev sendt til østfronten. Op til befrielsen havde vi samarbejde med modstandsbevægelsen. Vi samarbejdede vore kartoteker, og det er årsagen til at alt gik så glat efter befrielsen. Vi strøg simpelthen i første omgang småfiskene, slutter Hvillum.

De, der har fulgt Hvillum gennem årene, vil vide, at han har ledet det horsensianske kriminalpoliti på en fremragende måde. Har der skullet etableres større eftersøgninger, har han fungeret som en fortræffelig generalstabschef. Nu skal han til at nyde sit otium. Det indebærer, at han får mere tid til sin kolonihave. Det betyder også, at han kan blive længere end normalt på ferie på Gran Canaria, som er hans og hans hustrus foretrukne feriemål, og han kan få tid til helt at genvinde sit helbred.

P. N.